

РЕЗОЛЮЦІЯ

XXII Міжнародної науково-практичної конференції «Проблема і перспективи інноваційного розвитку економіки в контексті інтеграції України в Європейський науково-інноваційний простір»

11-13 вересня 2017 року в місті Одеса відбулася XXII Міжнародна науково-практична конференція «Проблема і перспективи інноваційного розвитку економіки в контексті інтеграції України в Європейський науково-інноваційний простір». На конференцію було представлено 57 доповідей, які було надруковано окремою збіркою до початку конференції та роздано її учасникам у час реєстрації. Всього у роботі пленарного та секційних засідань було близько 100 учасників з України, Білорусі, Грузії, Сербії.

Організаторами конференції були: Національна академія наук України, Міністерство освіти та науки України, ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М.Доброва НАН України», Одеський національний політехнічний університет та Громадська організація «Агенція Європейських Інновацій».

Учасники конференції констатували, що за рік, після останньої конференції в Одесі, суттєво пошавилася діяльність громадських організацій та незалежних експертів щодо використання у практиці створення в Україні належних умов щодо науково-технічної та інноваційної діяльності положень Угоди про асоціацію між ЄС і Україною.

На жаль, з часу, що минув після XXI конференції, не відбулося позитивних зрушень в темпах інноваційного процесу в Україні. Продовжувалось падіння наукового забезпечення інноваційного розвитку, яке досягло сьогодні катастрофічних масштабів: кількість дослідників, що припадає сьогодні в Україні на 1 мільйон населення, стала вже втричі меншою, ніж в середньому по країнам ЄС, удвічі меншою, ніж в Росії, і в півтора рази меншим, ніж у Білорусі.

На XXII конференції було підтверджено важливу роль громадських організацій та незалежних експертів у налагодженні комунікацій між держаними організаціями та стейкхолдерами для кращого використання можливостей умов Угоди про асоціацію між ЄС і Україною у сфері науки та технологій та прискорення розвитку економіки України.

З боку громадських організацій та незалежних експертів було сформульовано низку проблем і завдань, що потребують уваги з боку органів державної влади, державних організацій, науково-дослідних інститутів, вищих навчальних закладів, які можна класифікувати таким чином:

1.Щодо порядку денного

У минулому році була спроба суттєво скоригувати план пріоритетних дій Уряду на 2017 рік у сфері інноваційного та науково-технологічного розвитку, але так і не вдалося об'єднати в одному руслі дії щодо покращення умов інноваційної та науково-технічної діяльності.

Тому залишаються дуже важливими та актуальними питання:

- Корекції існуючої моделі економічного розвитку України стосовно шляхів розвитку інноваційної та науково-технічної діяльності відповідно економічної стратегії «Європа 2020: Стратегія розумного, стійкого і всеохоплюючого зростання».
- Формування механізмів планомірного збільшення частки ВВП для фінансування науково-технічної діяльності.
- Фокусування на вертикальній логіці виявлення та відбору привабливих регіонів і галузей найбільш сприятливих до інноваційного розвитку, маючи на увазі, що концепція розумної спеціалізації базується на активізації місцевих органів влади і державно-приватної координації при розробці та реалізації регіональної інноваційної політики.
- Пошук місця України у флагманській ініціативі в рамках стратегії «Європа 2020» щодо «Цифрового порядку денного».
- Підвищення прозорості процедур доступу до фінансування науково-технологічних досліджень та інноваційних проектів із європейських джерел.
- Законодавчого затвердження особливостей державно-приватного партнерства у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності.

При вирішенні цих питань особливої уваги потребує більш активне залучення громадських організацій та незалежних експертів до налагодження та розвитку взаємодії між органами влади, державними організаціями, науково-дослідними інститутами, вищими навчальними закладами та бізнес-структурами у сфері інноваційної і науково-технічної діяльності та кращого використання асоційованого статусу України в програмі Горизонт 2020.

2. Стратегія розвитку науки базується практично лише на Законі України «Про наукову та науково-технічну діяльність», в преамбулі якого говориться про необхідність «створення умов для ... забезпечення використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб». Але аналіз положень цього Закону показує що він практично не спрямований на перетворення науки в дієвий інструмент економіки. Відсутня належна координація співпраці з ЄС щодо асоційованого статусу України та з Координаційним центром з питань виконання Рамкової програми ЄС Горизонт 2020. Все це свідчить про необхідність коригування законодавчих та нормативних документів державної інноваційної та науково-технічної політики.

Тому, залишається дуже важливим:

- Залучити громадські організації та незалежних експертів до аналізу відповідності існуючих законодавчих та нормативних положень до вимог, що випливають із умов Угоди про асоціацію Україна-ЄС в сфері науки та технологій та провести відповідні коригування;
- Відновити кадровий потенціал науки України до рівня, який відповідав би європейським стандартам наукового забезпечення інноваційного розвитку.

- Переглянути пріоритетні напрями інноваційної та науково-технічної діяльності України, що було закріплено законодавчо за принципами, які не враховували вимоги Угоди про асоціацію Україна-ЄС.
- Розробити стратегію розвитку науки та інновацій України на довгострокову перспективу.
- Реформувати систему управління наукою на різних рівнях: МОН та у наукових організаціях і вищих навчальних закладах.
- У плановому порядку реалізувати рекомендації незалежного європейського аудиту національної системи досліджень та інновацій України.
- Залучити громадські організації та незалежних експертів до розробки дорожньої карти входження України в Європейський дослідницький простір на основі інституційної трансформації національного дослідного простору України, що дозволить реалізацію принципів «відкрита наука», «відкриті інновації», «розумні спеціалізації» тощо.
- Виокремити проблеми науковців, особливо талановитої молоді, та надати рекомендації щодо можливих поправок у Закон з метою стимулювання та заохочення студентів та наукової молоді до створення інновацій.

3. Стратегія розвитку інноваційного малого та середнього бізнесу (МСП)

Сьогодні існують суттєві перешкоди щодо розвитку інноваційного бізнесу в Україні, а саме відсутність: підтримки з боку держави, податкових пільг та фінансових механізмів стимулювання впровадження інноваційних розробок, доступної інформації про інноваційні науково-технічні розробки наукових організацій та вищих навчальних закладів.

Тому залишається дуже важливим:

- Доопрацювання стратегії розвитку МСП України у частині інноваційної діяльності.
- Стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури (кластери, технопарки, платформи, центри трансферу технологій, хаби, тощо).
- Впровадження податкових пільг та фінансових механізмів стимулювання впровадження вітчизняних інноваційних розробок, особливо із акцентом розумної спеціалізації інноваційних інфраструктур.

На регіональному рівні слід проводити заходи щодо привернення уваги населення до економічної і соціальної значущості використання інноваційних розробок в поточній практиці, що буде сприяти укріпленню соціального статусу науковця і винахідника та підвищенню інвестиційної привабливості соціально-економічного середовища регіонів.

В результаті творча людина в Україні зможе ефективно реалізувати свій потенціал у сфері науки і інновацій, що є дуже важливим фактором прискорення економічного розвитку України та її інтеграції у Європейський Союз.